

סיפורי צדיקים

גליון 425
שנה ט' תש"פ

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וכל הפציך לא ישוו בה

מעשה היה ברבי יהודה הנשיא שלח לו השר ארטבון מתנה מרגלית יקרה ביותר. אמר לו: וכי אתה יכול לשלוח לי דבר שערכו כמרגלית זו, שלח לו רבינו הקדוש מזוזה, אמר לו אותו עשיר, אני שלחתי לך דבר יקר כל כך ואתה שלחת לי דבר ששה כמה פרוטות! אמר לו רבינו הקדוש אתה שלחת לי דבר שיש לו ערך, שיש דבר שעולה ערכו על זה, ואילו אני שלחתי לך דבר שאין לו ערך, שאפילו תעריף כנגדה את כל הכסף והזהב והמרגליות שבעולם לא ישוו כנגדה, כמו שנאמר "וכל הפציך לא ישוו בה" (משלי ג' - ט"ו). ועוד, אתה שלחתי לי דבר שצריכים לשומרו, שלא יבואו גנבים ויגנבו אותו, ואילו אני שלחתי לך דבר שאתה ישן בפנים והוא שומר עליך מבחוץ, שנאמר "בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצותך היא תשיחך" (משלי ו' - כ"ה) "בהתהלך תנחה אותך" - בעולם הזה, "בשכבך תשמור עליך" - בשעת המיתה, "והקיצותך היא תשיחך" - לעתיד לבוא! באותה שעה נכנס שד בבתו של ארטבון שהיתה בת יחידה, ובאו כל הרופאים ולא הועילו לה, כיון שנטל ארטבון את המזוזה ושם על הפתח, מיד ברח אותו שד, ונטל רבינו הקדוש את המרגלית לעצמו.

(ירושלמי פאה פ"א)

פרשת השבוע

והיה עקב תשמעון (ז' - י"ב)

מסופר, בימים שלמד הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א בילדותו, מפי מורו המלמד פרשת תולדות, בחן הסבא הרה"ק 'בעל התניא' את ידיעותיו, ושאל אותו פירוש הפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי". השיב ה'צמח צדק', בלשון זו אברהם אבינו קלט (דערהערט) את צווי השם אפילו בעקביו. למשמע הדברים אורו פניו של 'בעל התניא' וניכר היה בו ששואב מנכדו נחת מרובה ואמר: זוהי הכוונה גם בפסוק "והיה עקב תשמעון", צריך אדם מישראל לשמוע כל כולו אל מצוות השם, אפילו העקב צריך לשמוע ולהרגיש. קול ה' צריך לחדור ולפעפע בכל שיעור קומתו, מרום עליית המוחין עד לדרגה התחתונה ביותר בחינת עקב.

ויאכילך את המן (ח' - ג')

פעם שאלו את הגה"ק רבי אייזל חריף זיע"א, הרי במדבר אכלו כל

בני ישראל את המן, העשיר לא הרבה והדל לא המעיט. היאך איפוא קיימו מצות צדקה? השיב להם: העשירים קיימו מצות צדקה, בכך שאמרו לעניים איזה טעם לבקש לטעום במן, שכן העניים אינם יודעים כלל טעמו של מאכל טוב.

ואפן וארד מן ההר וההר בוער

באש (ט' - ט"ו)

פעם טייל מרן הגה"ק רי"ז מבריסק זיע"א עם יהודי אחד. לפתע הפסיק שתיקתו ושאל, כשראו בני ישראל בסיני שמשה רבינו אינו חוזר מההר בתום הארבעים יום ממתן תורה, למה לא שלחו שלוחים שיעלו להר לחפש אחריו היכן הוא? ונמשיך ללכת וחיכה לתשובה, וכאשר בן לווייתו לא ענה, נענה ואמר, מצאנו בפרשת עקב, כשירד משה מן ההר עם הלוחות כתיב "ואפן וארד מן ההר וההר בוער באש". כשההר בוער באש א"א לשלוח לשם שלוחים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 8:09 ת"א: 8:11 ר"ת: 8:44

פרשת עקב

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:55 ת"א: 7:10

חיים, צבי, דב, זאב, זרח, ברוך

היה זה באחד מ"עשרת ימי תשובה" הג"ר מאיר ליהמן זצ"ל קם השכם בבוקר התפלל ואכל ארוחת בוקר, והתכוון לצאת לתחנת הרכבת, הוא עמד לנסוע אותו היום בראש משלחת שעמדה להיפגש עם שר החינוך בעיר הבירה, מלבד הרב היו במשלחת עוד שני יהודים מחשובי הקהילה, ושלתם נדברו להיפגש בתחנת הרכבת. רגעים אחדים לפני צאת הרכבת המהירה, הרב כבר לבש את המעיל העליון ועמד לצאת לכרכרה, כאשר שמע מהפרוודור קול בלתי מוכר מדבר עם הרבנית: "אני מוכרח לראות את הרב תיכף" "אולם בעלי מוכרח לצאת ברגע זה לתחנת הרכבת, בוא מחר" ניסתה הרבנית להיפטר מהאורה הבלתי קרוא. אולם ההוא לא הירפה "לא לא, לא אוכל לדחות הענין עד מחר" הכריז הקול בתוקף רב, "עלי לראותו תיכף ומיד, מדובר בהצלת נפשות פיקוח נפש", בשמעו את הדברים האלה פתח הרב את הדלת וביקש את האישה להיכנס פנימה.

"שלום עליכם רבי" פתח הזר שהיה ישיש נמוך קומה ובעל שערות שיבה, "האין כבודו מכירני?" "עליכם שלום" השיב הרב קצרות, "לא, אין לי הכבוד להכיר את כבודו, אולם במה הענין מה "בוער" כל כך לכבודו שמוכרח להיכנס אלי באופן כה דחוף? אתה מוכרח לעשות זאת בקצור נמרץ כי יש לי מעט מאד זמן." "תהיה בריא ושלם רבי" השיב הישיש בנחת "אולם המדובר כאן בפיקוח נפש" הרב עמד וחיכה לפרטים נוספים, ואילו הישיש התיישב בנחת, פתח ואמר: "באמת מפליא אותי שכבודו אינו מכירני, לפני שנה בשבת שובה שמעתי דרשה של כבודו, זו היתה דרשה, ממש בלעתי כל מלה, דרשה כזו לא שמעתי מימי חיי, אם ברצונך, אחזור עליה כאן מלה במלה" "לא, לא מה אתה שח, אני מוכרח לרוץ לתחנת הרכבת, אני מבקש אותך מאד לדבר לענין, יש לי רגעים ספורים בלבד" "כן כן" גיחך הישיש "רגעים ספורים, לכולנו רגעים ספורים, אני מספר על הדרשה רק כדי להסביר מדוע באתי דווקא אל כבודו, הודות לדרשה זו יש לי אמון מלא אל כבודו, איי איי זו היתה דרשה, לי יש זיכרון טוב מאד רבי, דרשה זו חדרה והתפשטה בכל אברי, חבל באמת חבל שאין לכבודו זמן, הייתי חוזר על הדרשה מלה במלה ולא הייתי מחסיר אות או תג."

"ידידי היקר" קרא הרב אל היהודי בקוצר רוח "אני אמרתי לך כי עלי לרוץ לתחנת הרכבת, אם לא תגיע לענין עצמו בלי הכנות מיותרות, אאלץ לעזוב אותך כאן", "בריא ושלם היה רבי" חזר הישיש על פזמונו בלי ניד עפעף, "הלא כל רצוני לספר לכבודו את כל הענין, לפני כשלושים שנה התחנתתי וחייתי עם זוגתי כעשרים וחמש שנים, היא היתה כה טובה ועדינה אשת

חיל אמיתית, אולם לפני חמש שנים עזבה אותי פתאום ונפטרה לעולמה לא עליכם". "ר' יהודי" קרא הרב בכעס עצור "אם באת לבקשני שאחזיר אותה לחיים, הרי שחבל הן על זמנך והן על זמני, אנא תבוא בזמן אחר כשאינני ממהר כל כך, ואקשיב בסבלנות לקורות חייך, אולם עתה עלי למהר לרכבת העומדת לנסוע בעוד רגעים ספורים," הישיש תפס את הרב בשרוולו ואמר: "אנא הבן אותי נכון רבי, מדובר כאן בהצלת חיי אדם, אני מבקש את כבודו לשמוע אותי, השם יתברך נתן לנו ילדים טובים והולכים בדרכי האבות, אולם הם נסעו לאמריקה ואחרי שנשארתי אלמן, כותבים לי כי אין טעם לשבתי כאן גלמוד ושאווא אליהם והם ישאוני על כפיים.

ואכן נסעתי לי לאמריקה אולם שם לא מצא חן בעיני וחזרתי, זה היה לפני שנה, ובאמת איך שחזרתי שמעתי את הדרשה של כבודו איי איי איי, זו היתה דרשה" "שוב אתה מדבר על הדרשה" קרא הרב והעיף מבט מלא יאוש על שעונו, "טוב חסל סדר דרשה רק שישמעני כבודו, ובכן חזרתי מאמריקה בדיוק לברית של בתי הצעירה כלומר של נכדי הקטן, כיבדו אותי לשמש סנדק, אולם יום לפני הברית חלה הילד ונפטר בפתאומיות, "פתאומיות? אני באמת משתתף בצערך" אמר הרב "אבל בשביל זה באת אלי, התחשוב שאני יכול להציל את הילד?" "לא, לא, לא בגלל הילד שמת באתי אל כבודו, אלא שלבתי נולד אתמול בן למזל טוב" "שיהיה במזל טוב לחיים טובים ארוכים, ומה אתה רוצה סוף סוף ממני?" "בתי ביקשה אותי שוב להיות סנדק ואני מפחד שהילד, חלילה לבל אחטא בשפתי חלילה, האם עלי לקבל להיות סנדק?" "שיהיה מישהו אחר הסנדק, סליחה אני מוכרח לרוץ, שלום, אני מאחל שהברית תתקיים בשעה טובה". באומרו זאת יצא הרב במרוצה דרך הדלת, בחוץ המתינה לו הכרכרה זה זמן רב, הישיש המופתע רץ אחריה, וכשהרב כבר נכנס לכרכרה הוא עוד שאל שאלה אחרונה: "רבי איזה שם לתת לילד? זוהי שאלת חיים בשבילי" "שם נחוץ לך" קרא הרב בחוסר סבלנות, "חיים, צבי, דב, זאב, זרח, ברוך" אחרי שגמר בשעה טובה עם הישיש, נשם הרב לרווחה הוא אמר לבעל עגלה, כי אם יצליח להגיע לתחנת הרכבת בעוד מועד, יכפיל לו את שכרו.

כשהגיעו לתחנת הרכבת, נכנס הרב בצעדים מהירים אל תוך התחנה פנימה, אולם הוא רק הספיק לשמוע את השריקה האחרונה של הרכבת שכבר עזבה את הרציף, נבוך ונכלם עמד הרב בתחנת הרכבת, מה יגיד עכשיו השר שהוא מחכה למשלחת בשעה היעודה, ואילו ראש המשלחת מאחר, וכל כך למה, בגלל יהודי שצריך שם בשביל נכדו, הרב עמד מיואש כאשר שמע פתאום שמברכים אותו לשלום, התברר כי שני חברי המשלחת לא רצו לנסוע בלי הרב, והם חיכו כאן בתחנה לבואו,

צישל ונמשל

הללו את ה' כל גוים ... כי גבר עלינו חסדו

כתוב בתהילים (ק"ז) "הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האמים כי גבר עלינו חסדו", ידועה השאלה, אם גבר עלינו חסדו, הרי עלינו להודות ולהלל, מדוע חייבים הגוים להודות שעלינו גבר חסדו? ויבואר עפ"י משל:

מעשה באדם עיוור שהיה נוהג ללכת בכל יום אל השוק לקנות כל צרכו, הוא הכיר את הדרך לפי מספר הצעדים והפסיעות, כך וכך צעדים יפסע, ואז עליו לפנות ימינה ולפסוע כך וכך צעדים. עד שיגיע לדוכן הקניות, היתה שם חבורת נערים פוחחים רעי לב, שביקשו להתקלס בו, מה עשו, הניחו מכשול בדרכו והתחבאו בצד הדרך לראות בהיכשלו ובנפילתו של אותו יהודי, העיוור יצא לדרך ולא ידע דבר, מה עשה הקב"ה, הסיח את דעתו ושכח את ארנקו בביתו, הוא התקדם נכחו לקראת המכשול, כמעט ונתקל בו, והנה נזכר ששכח את הארנק, ובלעדיו לא יוכל לקנות מאומה, מיד סב על עקבותיו ושב לביתו, נטל את הארנק והחל לחזור, בינתיים עברו אנשים בדרך, ראו את המכשול והסירוהו מן הדרך, הלך העיוור לבטח, הגיע לשוק וערך את קניותיו. והנה, אם נשאל את פיו, יאמר שהיום סבל יסורים רבים, שהיה זה יום של הסתר פנים, הוא שכח בעוונותיו את הארנק, היה עליו לשוב לביתו, אחר לחזור לשוק, לכל היותר, יקבל יסורים באהבה. אבל הנערים הפוחחים, הם היודעים כי יש ללמוד ממקרה זה על השגחת הקב"ה, חסדו וטובו, שכן מדוע שכח העיוור את ארנקו דווקא ביום זה? ומדוע נזכר בכך דווקא לפני המכשול האורב לו ולא כמה דקות לאחר מכן? הם היודעים, כי חסד ה' חופף על אותו עיוור.

והנמשל אנו, בני ישראל, איננו מודעים לרוב המזימות הנרקמות נגדנו, ואיננו יודעים כאשר הקב"ה מפר עצת אויבים ומקלקל את מחשבותיהם, עלינו נאמר "אין בעל הנס מכיר בנסו", אבל הם הגוים והלאמים, החורשים מזימות ומבקשים רעתנו, הם היודעים ורואים כיצד מופרות מזימותיהם, וכיצד הקב"ה מסכל את מחשבתם הרעה, הם היודעים עד כמה "גבר עלינו חסדו".

(בשם הגאון רבי אברהם אדלר זיע"א)

הרב סיפר להם את סיבת איחורו, ולמרות המצב הבלתי נעים פרצו השניים בצחוק רם כאשר שמעו את פרטי השאלה של "פיקוח נפש", לא היה מה לעשות והם נאלצו לחכות לרכבת הבאה שתצא בעוד שעתיים, הם ייאלצו להתנצל איכשהו בפני השר, נדברו כי ייפגשו בעוד שעה וחצי, והלכו הביתה.

בשוב הרב בשעה היעודה היתה תחנת הרכבת כמרקחה, נתקבלה ידיעה כי רכבת מהירה התנגשה ברכבת שניה, וקרתה תאונה קטלנית איומה, בה נהרגו רבים ועוד יותר נפצעו, כאשר התעניין הרב לדעת איזו רכבת היתה זו שהתנגשה, עבר רעד בגופו, היתה זו הרכבת המהירה אותה הוא איחר לפני שעתיים, בינתיים הגיעו גם שאר חברי המשלחה, וגם הם נדהמו לשמוע את הידיעה המרעישה, וכאשר נזכרו בשיש ה"טרדן" שוב לא צחקו, הם האמינו כי השיש היה איזה מלאך שהשם יתברך שלח כדי להציל אותם מהסכנה, בהגיעם אל שר החינוך קיבל אותם בסבר פנים יפות, הוא חשב שהם היו על רכבת האסון והצטער מאד על כך, וכשסיפרו לו את אופן הצלתם המופלא, הוא שמח מאד על כך, בכלל כל השליחות הצליחה באופן יוצא מהכלל.

שנים לאחר מכן ביקר פעם הרב בעיירה קטנה, וכל יהודי המקום יצאו לקראתו לקבל את פניו, בין הבאים הכיר הרב את השיש הלז, השיש ניגש בריצה אל הכרכרה בה נסע הרב ואמר: "שלום עליכם רבי האם כבודו מכיר אותי? לפני כמה שנים שמעתי דרשה של כבודו בשבת שובה אי, אי, אי, זו היתה דרשה וזהו נכדי" באמרו זאת, הוא הרים ילד בריא מראה, הושיבו על ברכי הרב ואמר: "בחור כארו זה הנכד שלי, חיים צבי דב זאב זרח ברוך". "כל כך הרבה שמות נתת לו?" שאלו הרב בהשתוממות. "בריא ושלם היה רבי" קרא השיש "הלא שוב שכח כבודו כי הוא בעצמו אמר לי לתת לילד את השמות הללו, לי יש זיכרון טוב, אני לא שכחתי" אני זוכר עדיין כל מילה מהדרשה של כבודו". הרב לחץ את ידיו של השיש ודמעות חמות זלגו מעיניו.

צִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ

ואל ילבין פני חבירו ברבים
 הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין
 זיע"א נוהג היה למסור שיעור קבוע
 לתלמידיו. היות שחולני היה וסבל
 מירידת סוכר תמידית, היה הגבאי
 מביא לו באמצע השיעור כוס תה,
 בה היה מוהל כמה כפיות גדושות
 של סוכר. באחד הימים הבחינו
 התלמידים כי הרבנית נרעשת
 ונסערת. כששאלוה לפשר העניין
 אמרה כי מצאה את קופסת המלח
 ליד קומקום התה, וסביר להניח
 שהשמש טעה והכניס לתה מלח
 במקום סוכר. "דבר זה מסוכן מאוד
 לרב", הסבירה להם. הרגיעו אותה
 התלמידים וסיפרו לה כי לא ראו
 שום שינוי בפניו של הרב בעת
 ששתה את התה, ובוודאי היא
 דואגת לחינם. בכל זאת בדקו וגילו
 כי אכן היה התה מלוח מאוד! שאלו
 את רבי יהושע לייב: "איך יכול היה
 הרב לשתות מים מלוחים? הן עלול
 הדבר להזיק לבריאותו". השיב
 הצדיק בניחותא, "הרי כבר פסקו
 להלכה כי מוטב שיפיל עצמו
 לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו
 ברבים" אמרו לו: "אך יכול היה הרב
 להימנע משתיה בלי לנמק את
 הסיבה". ענה הרב: "אם הכין השמש
 תה ולא אשתה אותו, דבר זה
 כשלעצמו עלול לפגוע בו"

שלא לבייש

מסופר על הרה"ק רבי זאב ואלף
 מזבארז' זיע"א, שישב עם חסידיו
 בסעודה שלישית של שבת ואמר דברי
 תורה, התיישב אורח בשולי השולחן,
 הוציא צנן מכיסו קילף אותו ואכל,

התרעמו החסידים: עז פנים ומחוצף,
 כשהרגיש הרבי בדבר, הפסיק את
 שיחתו ושאל: למי יש כאן חתיכת
 צנן מאכל טוב לקינוח סעודה?.

ילד קטן גומל חסד גדול

בעיירת מולדתו של ה'חפץ חיים'
 היה שואב מים שהיו ילדים שנהגו
 להתעלל בו, בחורף המקפיא,
 לאחר ששואב המים היו מסיים את
 מלאכתו והיה משאיר את דליו
 ליד הבאר, באו ילדים שובבים
 אלה ומילאו את הדליים במים,
 בלילה היו המים קופאים ובבוקר
 כשהיה בא שואב המים כדי ליטול
 את דליו, היה עליו לעמול קשות
 במשך שעה ארוכה כדי לשבור
 את הקרח ולרוקן את הדליים.
 ישראל מאיר הקטן נוכח שתוכחתו
 ודבריו לילדים שיפסיקו מעשים
 אלו, אינה מועילה, ולכן הוא מצא
 עצה אחרת. בשעה מאוחרת,
 לאחר שהילדים עזבו את המקום
 ושוב לבתיהם, היה ניגש לבאר
 ושופך את המים מהדליים לפני
 שהם קפאו. בזכות מעשי חסד אלו,
 היה שואב המים מוצא בבוקר
 דליים ריקים, והוא לא העלה
 בדעתו שילד קטן בעל לב טהור,
 גומל לו חסד כה גדול.

תולעת ולא איש

שח הרה"ק רבי ברוך מקוסוב
 זיע"א: יש אנשים הנוהרים לא
 לאכול תולעת, אולם אין הם נוהרים
 מלרדוף אנשים ולבלעם חיים ואף
 למצוץ את לשדם, וזהו שאמר דוד
 המלך ע"ה בתהלים "ואנכי תולעת
 ולא איש" עדיף שתביטו עלי כעל
 תולעת ואל נא תבלעו אותי חיים.

תִּילּוּלָא דְצַדִּיקָא

שבת קודש י"ח מנ"א

הרה"ק רבי שלמה חנוך מראדומסק ב"ר יחזקאל
 (תש"ב)

יום ראשון י"ט מנ"א

הרה"ק מנחם נחום מבאיאן טשערנוביץ ב"ר יצחק
 (תרצ"ו)

יום שני כ' מנ"א

הרה"ק רבי אליעזר ב"ר יהודה צבי מסטרעטין
 (תרכ"ה)

יום שלישי כ"א מנ"א

הרה"ק רבי אלכסנדר מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק
 (תקע"ח)

הרה"ק רבי צבי ב"ר יעקב יצחק ה"חווה" מלובלין
 (תקצ"א)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ב"ר ישכר דוב (תשי"ז)

יום רביעי כ"ב מנ"א

הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלאן ב"ר יעקב
 (תקל"ג)

יום חמישי כ"ג מנ"א

הגה"ק רבי דב בעריש גוטליב ב"ר יעקב (יד
 הקטנה על הרמב"ם - תקפ"ח)

יום שישי כ"ד מנ"א

הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות ב"ר מנחם
 מאניש (מטה אפרים - תקפ"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עֲצוּנָה הַלְכוּת

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטינץ שליט"א
 מח"ס "גם אני אודך" יסודות יסוד התורה על המעשים.

נעילות וקשירת הנעליים (ג')

א) במנעלים שאין להם קשירה, ילבש של
 ימין תחילה, ולא יכניס רגלו לתוך המנעל
 לגמרי, ואחר כך ילבש של שמאל, ויכניס
 רגלו לתוך המנעל לגמרי, ואחר כך יחזור
 ויכניס רגל ימין במנעל לגמרי. (ספר מקור
 חיים, למהר"ח כהן, תלמיד רבינו חיים ויטאל
 זצ"ל, סימן כ"ה, ס"ק ה')

ב) נעל שיש בכל אחד מהם שני קשירות
 משני צדדים, יקדים צד של שמאל תחילה.
 (הליכות שלמה, פרק ב', סעיף י"ט)

ג) גם נשים ושאיין להם מצות תפילין, יקשרו
 נעל של שמאל תחילה. (שו"ת דבר יהושע,
 חלק ב', סימן קי"א, שו"ת שבט הקדתי - חלק
 א', סימן ו', שאלת רב - עמוד קמ"ד, סימן ה')

לע"נ

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא
 ב"ר ישכר דוב זיע"א
 נלב"ע כ"א מנ"א תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז